

Interpretacja wiersza „Rok 1863”, „Pogrzeb pięciu poległych”, „Czachowski”, „Zajazd”, „Werset”, „Więzień”, „Drukarnia”, „Przewodnicy”, „Obrazki jesienne”, „Dwie matki”

Historia w wierszach Rumla jest obecna w dwóch płaszczyznach czasowych: jako przeszłość – ta zapisana w dokumentach, ale jeszcze bardziej ta dostępna w mitach narodowych i tradycji – oraz jako wdzierająca się w prywatne życie człowieka wojenno-okupacyjna rzeczywistość. Z wydarzeń historycznych przeszłości wybiera poeta powstanie styczniowe. Nawiązuje do niego w Wersecie. Poświęca mu zaczęty w roku 1942 poemat Rok 1963, z którego zachowały się trzy fragmenty: „Historio-kolędniczo przeznaczenia pieśni”, Pogrzeb pięciu poległych i Czachowski. Historia współczesna, której człowiek doświadcza bezpośrednio i na co dzień, a nader często musi w niej uczestniczyć, postawiony przed tragicznym wyborem, jest tematem Zajazdu, Wersetu, Więźnia, Drukarni, Przewodników i Obrazków jesiennych. I – najbardziej osobistych, najboleśniejszych, Dwu matek.